

T

ORSDAGSBLADET

NR 142, V. 13, 2019. (Årgång 8)

Innehåll

Redaktören har ordet	2
Rättelse: Tandvårdsstöd	3
Funktionsrätt Sverige: Utan statistik riskeras vårdens jämlikhet	4
Riksdagspartiernas funktionsrättspolitik inför EU-valet	5
Neuro Östhammar: Information om rättigheter, tisdag 9/4	6
Infoträffar för synskadade på Östhammars bibliotek	7
Uppsala bibliotek erbjuder lässtöd	8
Allsång för integration!	9
Friluftsdag och studiebesök på Skogsmulles aktivitetsstig	10
Påsk på Ekolnsnäs: Utställning med lokala konstnärer	12
CFF – vårens sista föreläsning	13
ABF – Studiecirkel för nya styrelsemedlemmar, 4-5 maj	14
Tänkvärt	15

Redaktören har ordet

Ny teknik öppnar många dörrar, men ibland är det lätt att man stänger andra i samma veva. Ofta tänker jag att förändring är bra, att ny teknik bidrar till upptäckter av alla slag: från mobiltelefoner till ny medicinsk utrustning. Men det går också väldigt snabbt ibland, hur saker förändras, utvecklas och rotas i våra vanor.

Jag minns när jag fick höra om internet för första gången. Min tio år yngre syster har haft tillgång till det hela livet. Självklart lever stora delar av världens befolkning inte efter samma teknologiska premisser som vi. Men vi svenskar är bland världens mest uppkopplade befolkning. Många av oss lever våra liv via internet: vi jobbar, betalar räkningar, ser på underhållning och bildar oss via nätet. Vi bokar resor och upplever virtuella verkligheter.

Den nya tekniken är förstås inte alltid bara ett plus. I förra numret skrev jag bland annat om poddradio, och i det här numret av Torsdagsbladet tar jag med information om bibliotekens olika tjänster för mer tillgänglig läsning, (och vill man lära sig mer kan man också delta på SRF Östhammars kommande infoträffar på Östhammar kommuns bibliotek!). Men man ska inte glömma att digitalisering också är ett hinder i vissa fall. I ett tillgängligt samhälle bör vi inte förlita oss på att teknologin ska lösa alla problem.

Med detta i åtanke delar jag med mig av Afasiförbundets tre korta informationsfilmer, där deras medlemmar Mathilda, Albert och Moritz pratar om just afasi, språkstörning och digitalisering.

Mathilda om afasi <https://vimeo.com/324929895>

Albert om språkstörning <https://vimeo.com/322801283>

Moritz om digitalisering <https://vimeo.com/321437308>

Nahal Ghanbari

Rättelse:

I Torsdagsbladet 2019-03-14, tryckte vi bland annat upp information om Försäkringskassans tandvårdsstöd. Tandvårdsstödet STB, skrevs av misstag in som 5TM ("fem"TB). Korrekt är alltså **STB**, med följande tillhörande information:

STB

1. Muntorrhet på grund av långvarig (6 månader) läkemedelsbehandling. Medicinlista eller läkarintyg. Giltigt 4år Tuggstimulerad saliv 0,2ml/min Vilosativ 0,1ml/min
2. Muntorrhet på grund av strålbehandling i öron-, näs-, mun- eller halsregionen. Läkarintyget behöver ej förnyas. Salivprov som punkt 1.
3. Sjögrenssyndrom. (Läkarintyget behöver ej förnyas.
4. Kronisk obstruktiv lungsjukdom (KOL) med ordinerad syrgas eller näringsdryck. Läkarintyget behöver ej förnyas.
5. Cystisk fibros. Läkarintyget behöver ej förnyas.
6. Ulcerös kolit. Läkarintyget behöver ej förnyas.
7. Crohns sjukdom. Läkarintyget behöver ej förnyas.
8. Tarmsvikt. Läkarintyget behöver ej förnyas.
9. Frätskador efter anorexia nervosa, bulimia nervosa eller gastroesofagal refluxsjukdom. Läkarintyget giltigt 4 år.
10. Svårinställd diabetes. HbA1c över 73mmol/mol under 3 mätningar. Läkarintyget giltigt 4 år.
11. Genomgår dialysbehandling. Läkarintyget giltigt 4 år.
12. Immunosuppression på grund av läkemedelsbehandling. Läkarintyget giltigt 4 år.
13. Organtransplanterad med immunosuppression på grund av läkemedel. Läkarintyget behöver ej förnyas.

Läkarintyget, som skrivs av sjukvården på blanketter som har tagits fram särskilt för ändamålet av Socialstyrelsen tas med av patienten till kliniken och scannas in i journalen som bilaga. Åtgärder enl TLV som kan användas vid STB. 600 kr per halvår. Kan delas men ej sparas.

101, 103, 111, 112, 113, 114, 161, 162, 201, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 311, 312, 313, 314, 321, 341, 342, 343.

Utan statistik riskeras vårdens jämlikhet

Möjligheten att kunna se hur ett läkemedel förskrivs över landet är central för att vi ska kunna avgöra om vården är jämlik. Men en färsk dom innebär att läkemedelsstatistiken nu försämras. Det duger inte att hänvisa till forskningen, forskning är en omväg när möjligheten till löpande statistik finns. Regeringen bör snarast hitta en lösning på situationen, uppmanar Funktionsrätt, SPF Seniorerna samt företrädare för Stiftelsen NEPI och Svenska Läkaresällskapet.

Möjligheten att kunna se hur ett läkemedel, eller en typ av läkemedel, förskrivs över landet är helt central för att vi ska kunna bedöma om vården som ges är jämlik. Efter en dom i kammarrätten har nu eHälsomyndigheten och Socialstyrelsen dragit slutsatsen att de inte längre kan redovisa kostnad eller dygnsdoser för läkemedel med bara en tillverkare. Socialdepartementet måste nu snabbt finna en lösning på denna begränsning av läkemedelsstatistik.

Ingen har önskat minskad tillgång till läkemedelsstatistik. Trots det kommer allmänheten inte längre kunna få reda på hur många dygnsdoser som sålts eller hur mycket dessa har kostat, för substanser som tillverkas av bara ett företag. Det gäller alla nya läkemedel tills patentet gått ut eller tills så kallad parallellimport från annat land finns. Det gäller också läkemedel vid ovanliga tillstånd som t ex sÄrläkemedel samt en del äldre läkemedel som det inte finns generiska läkemedel för.

Enskilda patienter, allmänheten, läkare och våra organisationer kommer att förlora möjligheten att kontinuerligt jämföra förskrivningen över landet och snabbt kunna reagera på orimliga skillnader. I stället blir vi hänvisade till forskningsartiklar och myndighetsrapporter. Dessa rapporter kommer i många fall inte heller kunna visa detaljerad statistik för läkemedel med bara en tillverkare.

Att hänvisa till forskning och myndighetsrapporter är inte tillräckligt. Det är en omväg att göra statistik till forskning när det inte är nödvändigt. Det kostar tid och resurser i onödan. Myndighetsrapporter kommer med ett visst dröjsmål. Val av läkemedel som man belyser är beroende av vilka frågor som myndigheterna vill prioritera. Även de kommer vara begränsade i vad de kan redovisa. Stiftelsen NEPI:s nyligen publicerade rapport om användning av sÄrläkemedel i Sverige de senaste fem åren hade till exempel inte varit möjlig.

Socialstyrelsen har redan genomfört dessa begränsningar. eHälsomyndigheten avvaktar en fördjupad konsekvensanalys som ska vara färdig i slutet av mars. Myndigheterna behöver föra en dialog kring konsekvenserna av de begränsningar de nu inför med patientföreträdare, inte bara med beställare av läkemedelsstatistik. Frågan har redan lyfts i frågestunder och interpellationer i riksdagen. Socialminister Lena Hallengren har där uttryckt regeringens vilja att försöka finna en lösning på problemet.

Vi uppmanar Socialdepartementet att för patienternas och allmänhetens skull snarast söka en lösning som gör det möjligt med en fortsatt oförändrad tillgång till läkemedelsstatistik. Exempel på möjligheter är för regeringen att göra undantag genom att ändra förordningarna för eHälsomyndigheten samt Socialstyrelsen; att göra ett sekretessundantag för läkemedelsförsäljning; att utreda en annan organisationsform för hantering av läkemedelsstatistik; samt i sista hand en lagändring om detta skulle visa sig vara nödvändigt. Dessa och andra alternativ behöver prövas snabbt. Alternativet är att Sverige annars förlorar sin ledande roll i öppenhet kring hälso- och sjukvårdsdata och en uppenbar risk för en mer ojämlik användning av läkemedel.

Det här är en opinionstext publicerad i Dagens Samhälle. Åsikterna som uttrycks i artikeln står skribenten/skribenterna för.

Elisabeth Wallenius, ordförande för Funktionsrätt Sverige

Thony Björk, sakkunnig i läkemedelsfrågor, SPF Seniorerna

Mikael Hoffmann, chef för stiftelsen NEPI – nätverk för läkemedelsepidemiologi – samt ordförande för Svenska Läkaresällskapets kommitté för läkemedelsfrågor

Britt Skogseid, ordförande för Svenska Läkaresällskapet

Publicerad: 18 mars 2019 kl. 11:48. Uppdaterad: 18 mars 2019 kl. 11:48

Funktionsrätt i Europavalet ñ Vad vill partierna?

Inför Europavalet 2019 har Funktionsrätt Sverige frågat samtliga riksdagspartierna vilken funktionsrättspolitik de vill driva i Europaparlamentet. Frågorna utgår delvis från det manifest som inför valet publicerats av den europeiska funktionsrättrörelsens paraplyorganisation European Disability Forum (EDF).

På Funktionsrätt Sveriges [hemsida](#) kan man läsa partiernas svar, samt även lyssna på dem via hemsidans uppspelningsfunktion. Notera att man först måste klicka sig fram till respektive partis svar, och sedan markera svaren för att därefter trycka på ölyssna.

(Även Feministiskt initiativ har fått frågorna, och deras svar kommer att laddas upp så snart Funktionsrätt Sverige mottagit dem.)

Neuro Östhammar

Information om rättigheter

*Vilka lagar har jag nytta av om jag eller en familjemedlem lever med neurologisk funktionsnedsättning? Hur ansöker jag?
Om jag inte är nöjd med ett beslut, vad gör jag?*

Magnus Andersson, koordinator för Neuroförbundets juridiska rådgivning, informerar om olika lagar som berör personer med funktionsnedsättning.

Lagar som kommer att beröras är bl.a. LSS, socialtjänstlagen, handikappersättning, sjukpenning, bostadsanpassning och färdtjänst. Magnus ger även tips ang. överklagande av beslut kring dessa lagar.

Datum

Tisdag 9 april kl. 13.00 – 16.00
Fika kl. 14.15

Plats

Svenska kyrkans församlingshem, Drottninggatan 17, Östhammar

Anmälan

Senast den 3 april till osthammar@neuro.se
eller telefon till Tony Naeslund, 076-140 60 41

Medlemmar i Neuro - fritt inträde
Övriga 50 kr, betalas kontant på plats alt med swish.

Infoträffar för synskadade

Våren 2019 på ditt lokala bibliotek

- Lyssna på vilken bok som helst, hemma
- Hjälpmedel för att hjälpa mig att läsa
- Utbyta tips med andra synskadade

29 mar i Alunda bibliotek, kl. 13.00

5 apr i Östhammars stadsbibliotek, kl. 13.00

12 apr i Gimo bibliotek, kl. 13.00

26 apr i Österbybruks bibliotek kl. 13.00

10 maj i Öregrunds bibliotek kl. 13.00

Kontakta:

Synskadades Riksförbund, 070-594 39 25

Syn- och hörselinstruktör, 0173-864 85

Östhammars stadsbibliotek, 0173-86 300

Bibliotek Uppsala ”

Ett utav Uppsala biblioteks främsta uppgifter är att tillgängliggöra information och litteratur i möjligaste mån för så bred läsarskara som möjligt. Man arbetar därför aktivt med att ta fram program, mjukvara, och metoder som gör läsning lite lättare och överkomligare för oss Uppsalabor. Nedan följer ett antal alternativ som Torsdagsbladets redaktör tycker är värda att uppmärksamma!

För dig som är äldre:

Biblioteket riktar hjälp till både privatpersoner och äldrevården. Bokvagnsturer görs på boenden var sjätte vecka, boklådor skickas till boenden på landsbygden via Biblioteksbussen och ”Minneslådor” med böcker, dofter och föremål sätts ihop för att trigga minnen och användas i samtal.

Som privatperson kan du även nyttja tjänsten *Boken kommer!* Det är en kostnadsfri service för dig som på grund av hög ålder, långvarig sjukdom, rörelsehinder eller funktionsnedsättning inte själv kan komma till biblioteket. Bibliotekets personal kommer hem till dig med böcker som du beställer och hämtar dem igen efter en månad.

Mer info hittar du här: <https://bibliotekuppsala.se/web/arena/alldre>

För dig som vill läsa på olika sätt:

Om du har svårigheter att ta till dig text på grund av synnedsättning, dyslexi, språket, textstorlek etc. så erbjuder biblioteket talböcker, taltidning, lättläst litteratur, storstilböcker samt Äppelhyllan – där barn och unga erbjuds talböcker och film med bland annat teckenspråksstöd.

Mer om läsa på olika sätt hittar du här:

<https://bibliotekuppsala.se/web/arena/lasa>

Om du är ny i Sverige:

Många av Uppsala biblioteks anställda är flerspråkiga. De hjälper dig gärna hitta information och litteratur på annat språk än svenska. På biblioteken kan du även öva svenska på läsplatta, låna språkkurser eller ”låna en svensk” – alltså en samtalspartner, och träffa andra att öva svenska med.

På Gränby och Stenhagens bibliotek hjälper även Studieförbundet Vuxenskolan dig med blanketter, studievägledning, stöd i ekonomifrågor osv.

Mer info hittar du här: <https://bibliotekuppsala.se/web/arena/ny-i-sverige>

Nyttja ditt lokala bibliotek, möjligheterna är många!

Allsång för integration

SIU - Samarbetsorganisationen för Invandrarföreningar i Uppsala, driver sedan 2010 integrationsprojektet "Uppsala vision 2030". Projektet är uppdelat i flera steg och varje steg pågår under tre år.

Nu börjar det fjärde steget: "Allsång för integration".

Allsång har blivit en tradition i Sverige, där man samlas för att tillsammans sjunga sånger man känner till. Det förekommer i många olika sammanhang, till exempel på fester, skolor, i föreningar och särskilda samlingar. Exempelvis samlas man på somrarna varje vecka till "Allsång på Skansen", ett program som också direktsänds på TV.

SIU vill med projektet "Allsång för integration" göra det möjligt för nyanlända att bli bekanta med vad 'allsång' kan innebära. Vi gör detta genom att presentera och tillsammans sjunga olika sånger som är vanliga i Sverige. Vi tar både upp barnsånger och vuxensånger.

Till exempel lär vi oss att tillsammans kunna sjunga barnsångerna Broder Jakob och Imse vimse spindel. Men vi kommer också att ta upp olika vuxensånger bl.a. för Mikael Wiehe och Carola.

Vi ser att dessa sångmöten är ett bra sätt att lära sig nya ord, meningar, grammatik och uttal och om olika aspekter av Sverige. Det är jätteroligt och spännande!

Vi möts varje torsdag mellan kl. 16.30 – 18.00.

Plats: Skolgatan 18.

Tel. 073 – 685 3052

Varmt välkomna!

Amil Sarsour, Projektledare

SIU är en ideell organisation, partipolitiskt och religiöst obunden. Bildades 1986 och har idag ca 40 medlemsföreningar. SIU är medlem i Sveriges föreningar.

Den 4 mars 2019 var SIU och Allsång för integration med i ett inslag på lokalradio! På [Upplands hemsida](https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=114&artikel=7162738&fbclid=IwAR2uQJnHiJ00_45vLKIKyHsF08L3w3x88-zcmQ456JE2EaknYBv0rTPEFQQ) kan ni lyssna på mer om projektet:

https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=114&artikel=7162738&fbclid=IwAR2uQJnHiJ00_45vLKIKyHsF08L3w3x88-zcmQ456JE2EaknYBv0rTPEFQQ

Konstrunda Ekolnsnäs Konst & Konsthantverk

Öppet alla dagar i påsk kl. 13-17
19 april – 22 april

Konstnärerna

Shaheena Akhlaque
Pamela Andersson
Karl Harry Söderström
Viola Ollavier
Rolf Säfström
Nilla Wikberg
Inger Hjelte

Ställer ut sina verk under påsken på Föreningsgården Ekolnsnäs,
Lövängsvägen 49. Vid start på långfredagen den 19 april som sedan
avslutas annandag påsk den 22 april.

Sjöstugans café håller öppet samma tider som påskrundan.

Fri entré
Varmt Välkommen!

Friluftsdag med utflykt längs Skogsmullestigen

Tillsammans med ledare från Friluftsförbundet och Habiliteringen för barn, ungdomar och vuxna följer ni Skogsmullestigen. Ni får en guidad tur längs de olika stationerna och en presentation av motorikbanan i anslutning till Müllekojan. Skogsmullestigen och motorikbanan är anpassad för personer med olika funktionsvariationer och de flesta har därför möjlighet att delta.

Turen är tänkt som en introduktion till stigen och banan, som får användas fritt av såväl privatpersoner, dagliga verksamheter och boenden. Passa på att uppleva och komma nära naturen!

Välj ett av tre tillfällen under våren 2019 då Friluftsförbundet i samarbete med Studiefrämjandet erbjuder guidade promenader på Skogsmullestigen i Sunnerstaåsens friluftsområde!

Turen kostar **50 kronor per person inklusive fika** och anmälan är obligatorisk.

Samling: utanför Sunnerstaastugan, Dag Hammarskjölds väg 270.

Anmälan: Anmälan görs senast en vecka innan varje guidetillfälle till Friluftsförbundet
uppsala@friluftsframjandet.se

torsdagen den 25 april 13.00–14.00
tisdagen den 7 maj 10.00–11.00
onsdagen den 15 maj 13.00–14.00

Läs vår PDF om Mullestigen på <http://www.friluftsframjandet.se/uppsala>

www.friluftsframjandet.se/uppsala

uppsala@friluftsframjandet.se

Studiebesök för personal på Skogsmulles aktivitetsstig och motorikbana

Välkommen till ett studiebesök i Sunnerstaåsens friluftsområde där Skogsmullestigen och en anpassad motorikbana för personer med olika funktionsvariationer finns. Studiebesöket är tänkt som en introduktion till stigen och banan för personal på särskola, olika boende och daglig verksamhet.

Stigen och banan är alltid öppna och får användas fritt. Ett enkelt sätt att uppleva och komma nära naturen!

Tillsammans med ledare från Friluftsförbundet och Habiliteringen för barn, ungdomar och vuxna följer ni Skogsmullestigen. Ni får en guidad tur längs de olika stationerna och en presentation av motorikbanan i anslutning till Mullekojan.

Vid två tillfällen under våren 2019
– torsdagen den 25 april 10.00–12.00
– tisdagen den 7 maj 13.00–15.00
arrangerar Friluftsförbundet i samarbete med Studieförbundet ett studiebesök med en guidad promenad utmed Skogsmullestigen och en presentation av motorikbanan.

Studiebesöket kostar **200 kronor per person och då ingår boken "Skogsmullestigen"** och fika.

Samling: utanför Sunnerstastugan, Dag Hammarskjölds väg 270.

Anmälan: Anmälan är obligatorisk och görs senast den 20 april till Friluftsförbundet: [uppsala@friluftsframjandet.se](mailto: uppsala@friluftsframjandet.se)

Läs vår PDF om Mullestigen på <http://www.friluftsframjandet.se/uppsala>

Centrum för forskning om funktionshinder

Nästa vecka är det dags för det sista föredraget för våren 2019. Torsdagen den 4 april klockan 14:00 kommer *Öie Umb Carlsson*, socionom, med.dr. Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap, Forskning om funktionshinder och habilitering, Uppsala Universitet och forskningsledare FoU i Sörmland att hålla föredraget:

Jämlika levnadsförhållanden? Utvecklingen av levnadsförhållanden för personer med utvecklingsstörning jämfört med övriga befolkningen de senaste 16 åren.

Vi lever i en tid där levnadsförhållanden ständigt förändras. Det gäller inte minst för personer med utvecklingsstörning och andra funktionsnedsättningar. Det är därför lika viktigt att studera förändringar i levnadsförhållanden för personer med utvecklingsstörning som att söka kunskap om förändringar för övriga befolkningen. Det är nödvändigt om personer med utvecklingsstörning ska få möjlighet att leva som andra och i gemenskap med andra.

Under 2001 genomfördes en studie av levnadsförhållanden för personer med utvecklingsstörning födda 1959-1974 i Uppsala län. Studien visade att personerna hade sämre levnadsförhållanden än övriga befolkningen inom flertalet livsområden. Det har nu gått 16 år sedan studien genomfördes och en uppföljning har gjorts. Anhöriga och personal för 40 personer som deltog i 2001 års studie har svarat på en enkät om boende, arbete/sysselsättning, ekonomi, fritid, familj och sociala kontakter, samhällsdeltagande samt trygghet. Preliminära resultat presenteras och förändringar i levnadsförhållanden jämförs med förändringar hos övriga befolkningen i samma åldersgrupper.

Föredraget är kostnadsfritt och äger rum i sal IV i Universitetshuset.

Hjärtligt välkomna att anmäla er till föredraget via e-post: cff@cff.uu.se, eller på telefon 018-471 64 45.

Centrum för forskning om funktionshinder
Uppsala universitet
Box 564
751 22 Uppsala
Besöksadress: BMC, ingång A11 rum A11:201b
Tel.018-471 64 45

Styrelseutbildning

Är du nyfiken på styrelsearbete men osäker på vad en styrelse faktiskt gör? Vad kännetecknar en bra styrelse? Vilka uppgifter och skyldigheter har den som sitter i en styrelse?

Styrelsen har en viktig roll i föreningen, under kursen fördjupar vi oss i vad en styrelse har för uppgifter och vilka krav som finns på en styrelse. Vi diskuterar också kring hur man kan utveckla sin organisation och bli bättre på att fatta beslut. Vi diskuterar också kring etik och moral i styrelsearbete samt hur man kan aktivera sina medlemmar på bästa sätt.

Denna kurs/studiecirkel i styrelseutbildning vänder sig både till dig som är helt ny samt till dig som varit med länge och vill fräscha upp dina kunskaper.

Dag 1: Helgrupp styrelse

Dag 2: Delad grupp Styrelse + Revisor, kassör

Vi bjuder på lättare lunch och fika. Vänligen anmäl specialkost.

Sista anmälningdag är 12 april.

För frågor vänligen kontakta:

Mikal Styrke: mikal.styrke@abf.se, 0101 ñ 990 442

Hamad Issa - hamad.issa@abf.se, 0101 ñ 990 451

Startdatum: 04 maj 2019

Veckodagar: lördag, söndag.

Tidpunkt: 09:00ñ17:00

Antal tillfällen: 2

Plats: ABF i Uppsala län, S:t Persgatan 22 B, Uppsala

Pris: Gratis

Cirkelledare: Sten-Åke Nilsson

TÄNKVÄRT

"Det är typiskt att det finns
tidtagare men ingen tidgivare."

Hellmut Walters (1930 - 1985), Tysk författare.

Redaktör: naah.ghanbari@c.hso.se

Ansvarig utgivare: Janne Wallgren, janne.wallgren@c.hso.se 018 – 56 09 11, 072-532 45 22